

ספר זכרון

את ליילי גלילי

ליקוים ואיורים

מה יש לך להגיד להגנתך? שאל השופט ונעץ עיניים זועמות בנאשם, שהובא לפניו לפניו באשמת גניבת 500 אלף ל"י מכספי מוסד האלמנות והיתומים.

„כבוד השופט“, השיב הנאשם בפרצו בבכי, „נכשלתי. זה היה כשלון איום. עובדה שתפסו אותי.“

הוא זוכה „איך הרשית לעצמך לקחת 50 טון יהלומים מרכוש המדינה ולהעבירם לזוילה שלך, שגם אותה קיבלת בתור שוחד?“ התעניין הבלש אצל איש שהיה בוזאי נכנס לכנסת, אילמלי היו לפניו ברשימה 119 איש.

„הסתבכתי“, השיב העסקן, משועמם. „אין לך אדם שאין לו תסביח.“

הוא שוחרר עוד באותו חיוס, בלי ערבות.

„ואתה, מדוע רצחת את אשתך באכזריות כזאת, עלייך שיטוף גרונה בתער גלבי?“ שאל חוקר מקריי הפוטות את האלמן.

„כיון להיות שהשיקול היה מוטעה“, השיב הנאשם בלי עצבנות. „אני מודה ומתודה — זה היה מסנה מדיצני.“

משרה ממשלתית בסקטור הערבי, מביאים יהודי מעפולה, מחיפה, אפילו מתל אביב... אף פעם לא אמרו לנוער הערבי: גם לכם יש מה לעשות במדינה!

עוסמן היה רק אחד מבין כשלושים צעירי רים בגילו, בוגרי בתי הספר התיכוניים הערביים בישראל שברחו בשבועות האחרונים גיב מן הארץ. טפשים רבים במדינה שמחו על כך. אמר קצין בטחון אחד, לדברי כתב אחד העתונים: „אני מוכן לעזור ל... הם ללכת!“

איתו קצין שכת לקחת בחשבון רק עיר בדה אחת: כל צעיר כזה הוא מעמד אידיאלי לתפקיד קצין מודיעין. ישראל מספקת לכל צבאות ערב, בטיטונות, את הצעירים המכירים את כל שבילי הארץ, היודעים על בוריה (ראה להלן), והבקיאים בכל ההבדלים בין פתח לבון לבין זיאמה ארן.

לא היה זה האסון היחיד. המערכה על נפש הצעיר הערבי הישראלי היא אחד ה"חזיתות הגורליות ביותר. אם אין המדינה מסוגלת לכבוש את לבו, לא תהיה מסוגלת למצוא את דרכה לנששו של שום ערבי אחר בעולם.

כמו אביו, הפך עוסמן אלהוארי סמל לדורו — את אזהרה לעיני המדינה.

ריגול

ידיעת הארץ

יוסף בן אחמד עליאן (44) היה עד מל"חמת העצמאות פועל ברמלה. בשעת שחרור העיר נפצעו הוא, אשתו ובתו בת ה"שמונה מפגז. הוא הוכנס תחילה לבית חולים הירקון בתל אביב, הועבר אחר כך לבית החולים דוננו ביפו ועם החלמתו הש"חקע ביפו. בתו מתה מפצעיה.

ליוסף לא היתה עבודה ביטה קרוביו ברחו לרצועת עזה, על כן החליט כי מוטב להפיק את בידותו על-ידי הצטרפות לקרוביו ברצועה. הוא הגיש בקשה לעבור את הקהים. בקשתו נתקבלה והוא עבר. זה היה לפני שבע שנים. מאז נמסר לו באמצעות הצלב האדום כי אשתו נמסרה בחיים ונמצאת ברמלה הישראלית הוא החליט להגיש עמה, הסתנן ארצה ושוב חזר לרצועה.

עד כאן היה הסיפור ברור. מה שלושה בערפל היה כיצד הפך יוסף, מתושב ה"מדינה לשעבר המדבר עברית שוטפת, ל"מרגל מסוכן, אשר הודה יחד עם חברו דיאב גימעה אל-עזר (35) שהם עברו שש פעמים את הגבול, אספו אינפורמציה צב"אית ממדרגה ראשונה, התגוררו במשך ש"ח"ותם בארץ אצל בן דודו של דיאב, חסין מחמד אל עזר (28), תושב לוד ואב ל"שלושה ילדים, שאף עזר להם באיסוף ידיעות.

פגישה בבית-הסוהר. טען השבוע יוסף בבית-המשפט המחוזי בתל אביב: „נעצרתי בעזה כמשתתף פעולה ישראלי, מ"אחר שהשלטונות כאן ביקשו ממני להעביר לרצועה מכתב.“

יוסף לא הספיק להעביר את המכתב ל"דבריו. נתפס מיד עם עברו את הגבול. תכ"גיתו לשו, ולהשתקע בישראל התבטלה מ"אליה. במקום זאת השתקע ללא משפט ב"בית הסוהר בעזה שם פגש את דיאב, ש"מאז חל שינוי מדיגי בעוסמן. אביו לא ידע מה קרה, אך שם לב כי דרך חיו הש"תנתה, כי הנער החל מסייר לאורך הגבול, מסתורד עם חבריו. הוא הפרע לבני הבית להקשיב לשידורי קול ישראל ותחנת ק"פ ריסיין, דאג כי יישמע רק קול הערבים המסית מקאהיר.

בבוקר אחד השחזו עוסמן את סכינה, אסף כמה חברים, יצא מנצרת. בלילה עבר את הגבול, אחרי שהודיע מראש על רצינו להצטרף לצבאו הפלסטיני של גמאל עבד אל-נאצר (ראה לעיל). אביו הועיק את ה"משרה, שוטט כל הלילה בכבישי הצפון. אך הבן נעלם.

„לא אמרו להם...“ מדוע ברח עיר סמך גילה אלהוארי, עיף ומדוכא, לכתב מעריב רפאל בשן: „הצעירים חושבים כי המימשל הצבאי והשוטרים הצבאיים זה מ"דינת ישראל. בתי הספר הממשלתיים (לער"בים) לא שחים כלום. אין ספרי לימוד, אין תכנית לימודים, אין מורים... אם יש

נאשמים בריגול עליאן, דיאב וחוסין בבית-המשפט לא רק בליח

מותם של יורם ויואב.

טרגדיות משפחתיות אינן נדירות בקיבוץ. חברי מע"ברות לא התחילו ברצינות יתרה לאימויה של גיניה. אפילו כשהחלה להזניח את עבד"דה בבית הספר סלחו לה והתעלמו מכך, עד כמה שהדבר ניתן. החיים במשק נמשכו במסלולם הרגיל. עד ל-26.10.55 בערב, בו יצא חבר הק"י בוצ ירקוני לטייל עם ילדו יורם בן השבע. יורם החל מספר לאביו על הנעשה בבית הספר. לפתע הפסיק וצנח על ה"ארץ כשהוא מתחיל מכאבים. כעבור יו"מיים, מת הילד תוך יסורים איומים. איש לא הצליח לקבוע את סיבת המות. חשבו כי אולי הורעל מרעל עכברים ש"אכל באיזה שהיא צורה.

כעבור עשרה ימים, שוב פקד המות את הקיבוץ. הפעם מת לפתע יואב סטרס"ברג, בן השנתיים וחצי, בשעת משחק עם חבריו בני גילו. גם מות זה היה סתום. איש לא ידע כיצד ולמה מת הפעוט. אולם יואב היה נכדה של מתי, האובחו של דוב יתום. לפתע נזכרו חברי קיבוץ שונים בבטווי השנאה של גיניה כלפי יורי בתה — שינאה שהגיעה עד כדי מכות (המטך בעמוד 9)

חזכיר

מים, מים וששן

עם צאתו של דאג האמרשילד למוסקבה גינה מדור תצפית של העולם הזה (977) בשבוע שעבר במפתיע כי המטרה ה"אמיתית של הנסיעה היתה לרכוש את תמיכת מוסקבה בתכנית חדשה לחלוקת מי הירדן.

כעבור חמשה ימים אישר ה"אמרשילד עצמו את הידיעה, הודיע, שיגיע בקרוב למרחב כדי להמשיך במאמציו בענין הירדן. הסיבה: החשש הכללי בעולם כי דויד בן-גוריון עומד לפתוח מחדש בעבודות הערין, אם לא יושג הסכם בקרוב.

★ ★ ★

האשיש בירושלים

תביעה פלילית על בזיון בית-דין הוי גשה לפני ארבעה חודשים על-ידי חיים כהן נגד העולם הזה, אחרי שהעולם הזה (958) הקדיש מאמר לפעולת מש"טרת ירושלים נגד דודו ועכנין, בעל בית-הקפה מולין רובי, ורמז כי קיים חשש שהמטרה עצמה בייסה מציאת האשיש אצל ועכנין כדי להתנקם בי יריב.

השבוע הופיע יצחק בן-הרוש, ממעברת תלפיות, כער במש"פטו של דודו, העיר בשבועת כי שלושה אנשי בולשת ירד"שלמיום הציעו לו כסף לתמורת הכנסת חבילת-האשיש לביתו של דודו.

נעצר באותה אשמה.

השניים ישבו ח'דשים רבים בבית הסוהר, עד אשר שוחררו בתנאי מפורשי: שיעסקו בריגול לטובת הצבא המצרי. סכני החופש משך, השניים הסכימו. שני אנשי פידאיון הביאו אותם עד לקרבת ישוב ישראלי, ה"שאירו אותם שם לנפשם.

חוסין, בן דודו של דיאב, לא היה יכול לסרב להכנסת האורחים המשפחתית, ה"ביא את השניים במשך היום בביתו, ורק בלילה היו יוצאים לעסקיהם.

השניים החליטו כי ידועתיהם בעברית לא יסגירו אותם, מאחר שכל אחד יתשוב אותם לעולים חושיים. הם החליטו לפעול גם ביום. הם אספו, בין השאר, רשימה של שמות כל שבויי המלחמה המצריים שהיו בידי ישראל באותה תקופה.

חינוך חינוך לאויב. מי שלא חשבה אותם לעולים חושיים היתה העולה החדשה אסתר טוניק, בעלת חנות ספרים בלוד. השנים דרשו אטלס ישראלי, עוררו את חשדה. היא קראה לשיטר שעבר במקום. משפסם, השבוע, לא היה הראשון מסוגו שהובא בפני שופט ישראלי. אין גם לה ניח כי יהיה האחרון. כי יותר מדי ערבים פלסטיניים, שחיו והתאזרחו בישראל, למדו את שפתה ואת דרכיה, החליטו כי אין שוב הם יכולים לחיות בה.

שרות המודיעין המצרי מחכה לצעירים כאלה בזרועות פתוחות.

משפט תעלומת המודינג השד

ההאשמות נגד גיניה יתום, חברת קיבוץ מעברות, היו סנסציוניות: רצח של שני ילדים מקיבוצה ושל גבר בשם אליעזר גולדברג מסבעון. שלושה מתו מיתה מיס"תורית כשגיניה, אשה בת 49 בעלת פנים אדומות והליכה נמרצת, נמצאה בסביבה. היתה גם האשמה נוספת: נסיון לרצח ה"מורה אריה מיומן.

בן לילה הפכה גיניה יתום לנושא קבוע במדורי הפשעים של כל עתוני הארץ.

שני משברים במשפחה. המשבר הראשון בחייה של גיניה בא עם מותו של בנה צבי. צבי היה הילד הראשון ש"נולד לקיבוץ, הראשון שנתקבל כטייס ב"צה"ל. הוא היה לא רק ככורם של גיניה ודוב יתום, אלא ילד טיפווח של המשק כולו. בגיל 20, נהרג בתאונת אוויר. גיניה, המורה לחקלאות של הקיבוץ, הפ"כה אשה שבורה, חלושה מכל הסובב אר"תה. היא הילכה חודשים כסהרורית, לא שמה לב לשני ילדיה האחרים, שרה (18) ושי (10).

יתכן שהיתה מצליחה להתגבר על משבר אבדן הבן, אלמלא אסון נוסף: בעלה דוב התאהב במתי ניסימוב, אלמנה וסבתא ל"נדכים, אף היא ממיסדות הקיבוץ. הוא נטש את גיניה, עבר לאהובתו החדשה. גיניה לא יכלה לשאת את אסונה לבד. היא סיפרה לכל חבריה את התלבטויותיה, בקשה את התערבותם כדי להחזיר אליה את בעלה. החברים פנו למתי. אך מתי סרבה בתוקף לותר על בחיר ליבה החדש, דחתה את כל ההצעות של חברי הקיבוץ. מאוחר יותר, נזכרו החברים כי גיניה אמי רה: „לי אין מה לאבד, דעו שאני אסחוב את כולכם לתהום.“